

Του **Νίκου Μπογιόπουλου**

Την **1η Γενάρη** συμπληρώθηκαν 57 χρόνια από την επικράτηση της **Επανάστασης στην Κούβα**. Ήταν **Πρωτοχρονιά του 1959** όταν οι δυνάμεις των επαναστατών μπαίνουν θριαμβευτικά στην Αβάνα με επικεφαλής τον **Τσε Γκεβάρα**.

Λίγες μέρες αργότερα, στις 8 του μήνα, φτάνει στην Αβάνα και ο **Φιντέλ Κάστρο**. Ο Κάστρο δηλώνει:

«Ζούμε μια αποφασιστική στιγμή της ιστορίας μας. Η τυραννία έπεσε. Απέραντη είναι η λαϊκή χαρά. Έχουμε όμως ακόμα πολλά να κάνουμε. Δεν έχουμε την αυταπάτη να πιστεύουμε ότι από δω και μπρος όλα θα είναι εύκολα. Ίσως στο μέλλον όλα θα 'ναι ακόμα πιο δύσκολα»...

Τα λόγια του Κάστρο αποδεικνύονται προφητικά όταν δυο χρόνια αργότερα, τον Απρίλη του 1961, εκδηλώνεται η ανοιχτή επέμβαση των ΗΠΑ εναντίον της Κούβας στον **Κόλπο των Χοίρων**.

Οι Κουβανοί τσακίζουν τους εισβολείς και υπό τις επευφημίες μιας τεράστιας διαδήλωσης ο Κάστρο ανακοινώνει την **εθνικοποίηση** όλων των Αμερικάνικων πολυεθνικών, ανακηρύσσει τον **σοσιαλιστικό χαρακτήρα** της Επανάστασης και τονίζει:

«Πόσο βοήθησαν αυτά τα γεγονότα το λαό μας να διδαχθεί! Αυτά τα μαθήματα είναι πολύτιμα, είναι οδυνηρά, είναι αιματηρά, αλλά πόσα ο λαός δεν απέκομισε ως γνώση. Οι ιμπεριαλιστές – ήταν τα λόγια του Κάστρο – δεν μπορούν να μας συγχωρέσουν που είμαστε εδώ κάτω από τη μύτη τους ή να βλέπουν να οικοδομούμε την επανάστασή μας, μία σοσιαλιστική επανάσταση, ακριβώς στο υπογάστριο των Ηνωμένων Πολιτειών»...

Μετά το φιάσκο των ΗΠΑ στον Κόλπο των Χοίρων, ο εμπνευστής της εισβολής Αμερικανός Πρόεδρος Κένεντι θέτει σε πλήρη εφαρμογή (Φεβρουάριος 1962) το εγκληματικό οικονομικό, εμπορικού και χρηματοπιστωτικό **εμπάργκο των ΗΠΑ εναντίον της Κούβας**. Το εμπάργκο μέχρι το 2013 υπολογιζόταν ότι **οι ζημιές που έχει προκαλέσει στην κουβανέζικη οικονομία ξεπερνούν το 1 τρισεκατομμύριο δολάρια**.

Το εμπάργκο διαρκεί πάνω από 50 χρόνια με ένα και μόνο στόχο: Την καταστροφή του πολιτικού, οικονομικού και κοινωνικού συστήματος που έχει επιλέξει ο κουβανικός λαός ασκώντας το δικαίωμά του για αυτοδιάθεση και κυριαρχία.

Ο χαρακτήρας του εμπάργκο είναι **δολοφονικός**. Φτάνει μέχρι την απαγόρευση εισαγωγής στην Κούβα **ιατρικών αναλώσιμων και υλικών, φαρμάκων που χρησιμοποιούνται σε καρδιολογικές παθήσεις, σε ειδική διατροφή με θρεπτικές ουσίες για τα πρόωρα νεογέννητα βρέφη, σε σκευάσματα για τη θεραπεία παιδιών που έχουν υποστεί σοβαρά εγκαύματα, σε φάρμακα για το Αλτσχάιμερ, σε τρόφιμα, σε υλικοτεχνική υποδομή για την Παιδεία** και φυσικά εξαπλώθηκε σε όλους τομείς της οικονομίας, από την κατασκευαστική βιομηχανία και το εμπόριο μέχρι τις διεθνείς χρηματοοικονομικές συναλλαγές της Κούβας.

Ο ιμπεριαλιστικός χαρακτήρας του εμπάργκο είναι πρόδηλος. Οι ΗΠΑ - και επί προεδρίας Ομπάμα - συνέχιζαν να εφαρμόζουν τους «νόμοι Τοριτσέλι και Χελμς Μπάρτον» μέσω των οποίων η κυβέρνηση των ΗΠΑ έχει αναλάβει παράνομα το δικαίωμα να νομοθετεί εξ ονόματος άλλων χωρών σε ό,τι αφορά τις σχέσεις τους με την Κούβα! **Στο πλαίσιο αυτών των νόμων οποιοδήποτε εμπορικό πλοίο από οποιαδήποτε χώρα αράξει σε κουβανικό λιμάνι, οποιαδήποτε εταιρεία ή τράπεζα άλλης χώρας έρθει σε συναλλαγή με την Κούβα, υφίσταται τον αποκλεισμό ή την επιβολή προστίμων από τις ΗΠΑ!**

Πώς, όμως, λειτούργησε αυτή η πολιτική στη συνείδηση του ίδιου του Αμερικάνικου λαού; Σύμφωνα με δημοσκόπηση που διεξήχθη το Φλεβάρη του 2012 από την «Angus Reid Public Opinion» **το 62% των Αμερικανών τάσσονταν υπέρ της ανασύστασης διπλωματικών σχέσεων με την Κούβα, το 57% τάσσετο υπέρ της άρσης των ταξιδιωτικών περιορισμών και το 51% αντιτίθετο στον αποκλεισμό.**

Πώς λειτούργησε αυτό το εμπάργκο στη συνείδηση όλων των λαών του κόσμου; Στη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ, για 20 και πλέον φορές έχει υπερψηφιστεί το σχέδιο ψηφίσματος της Κούβας για την άρση του αμερικανικού αποκλεισμού του νησιού. **Συνολικά 187 χώρες ψηφίζουν συνεχώς υπέρ της πρότασης της Κούβας, και δυο - τρεις εναντίον: Οι ΗΠΑ, το Ισραήλ και τα Νησιά Μάρσαλ...**

Η διαρκής επίθεση κατά της Κούβας δεν ήταν μόνο οικονομική. Τα σαμποτάζ, οι προβοκάτσιες και οι «κρυφές» επεμβάσεις εναντίον της Κούβας όλα αυτά τα χρόνια έχουν επιφέρει το θάνατο σε πάνω από 3.000 Κουβανούς.

Το χρήμα για αντικουβανική προπαγάνδα ρέει άφθονο: Μόνο τη δεκαετία 1997 - 2007 οι ΗΠΑ διέθεσαν στον ραδιοτηλεοπτικό τους πόλεμο ενάντια στην Κούβα πάνω από 257 εκατομμύρια δολάρια.

Όσο για τις προσπάθειες όλα αυτά τα χρόνια εξόντωσης του Φιντέλ Κάστρο (υπολογίζονται σε πάνω από 600 οι απόπειρες δολοφονίας του!) κατάντησαν ανέκδοτο, σε σημείο που ο ίδιος ο Φιντέλ πριν μερικά χρόνια δήλωσε: **Οι Αμερικάνοι με έχουν «σκοτώσει» τόσες φορές που όταν κάποια στιγμή πεθάνω δεν θα το πιστεύουν ούτε οι ίδιοι!**

Ας δούμε συμπυκνωμένα τα αίτια της έχθρας των Αμερικανών ενάντια στην Κούβα; Τα περιγράφει ο Κάστρο στην εισήγησή του στο 1ο Συνέδριο του Κομμουνιστικού Κόμματος Κούβας:

- «Ένα από τα πρώτα μέτρα της Επανάστασης υπήρξε η παραδειγματική τιμωρία των βασικών ενόχων για τα εγκλήματα που έγιναν από τη δικτατορία του Μπατίστα».
- «Δημεύτηκαν χωρίς καθυστέρηση όλα τα παράνομα αποκτημένα υλικά αγαθά που βρίσκονταν στα χέρια των αξιωματούχων του αιματοβαμμένου καθεστώτος».
- «Ο παλιός στρατός που είχε καταπιέσει σκληρά το λαό, διαλύθηκε και οι αρμοδιότητες που αντιστοιχούν στις ένοπλες δυνάμεις, μεταβιβάστηκαν στον ένδοξο Επαναστατικό Στρατό, που, όπως

έλεγε ο Καμίλιο Σιενφουέγκος: “Ήταν ο λαός, ντυμένος τ’ αμπέχονο”».

- «Η δημόσια διοίκηση ξεκαθαρίστηκε από τα στοιχεία που είχαν συνεργαστεί με την τυραννία».
- «Η διεφθαρμένη και πουλημένη ηγεσία των συνδικάτων απομακρύνθηκε και τα δικαιώματα των εργαζομένων αποκαταστάθηκαν».
- «Οι εργάτες που είχαν απολυθεί από τις επιχειρήσεις στην περίοδο της δικτατορίας γύρισαν στις εργασίες τους. Σταμάτησε αμέσως το διώξιμο αγροτών από τη γη».
- «Στις 3 Μάρτη 1959 η Κουβανική Εταιρεία Τηλεφώνων - αμερικάνικο μονοπώλιο - που είχε αναμειχθεί στις βρώμικες υποθέσεις της τυραννίας σε βάρος των συμφερόντων του λαού, μπήκε κάτω από κρατικό έλεγχο».
«Στις 6 Μάρτη ψηφίστηκε νόμος που μείωσε κατά 50% τα υψηλά ενοίκια που πλήρωνε ο λαός, μέτρο που ξεσήκωσε μεγάλο ενθουσιασμό στον πληθυσμό των πόλεων και δημιούργησε πραγματική αναταραχή στους αστικούς κύκλους».
- «Στις 21 Απρίλη όλες οι πλαζ της χώρας κηρύχθηκαν ελεύθερες για τη χρήση του λαού και καταργήθηκαν έτσι τα προνόμια και οι μισητές διακρίσεις που είχε επιβάλει η αστική τάξη σε πολλούς από αυτούς τους τόπους αναψυχής».
- «Στις 17 Μάη ψηφίστηκε η πρώτη Αγροτική Μεταρρύθμιση. Αυτό το αποφασιστικό, αναγκαίο και δίκαιο μέτρο, μας έβαλε άμεσα αντιμέτωπους όχι μόνο με την ντόπια ολιγαρχία, αλλά και με τον ιμπεριαλισμό, γιατί πολλές αμερικάνικες επιχειρήσεις είχαν στην ιδιοκτησία τους πελώριες εκτάσεις με τα πιο γόνιμα εδάφη της χώρας, κυρίως φυτεμένες με ζαχαροκάλαμο».
- «Στις 20 Αυγούστου 1959 μειώθηκε η τιμή του ηλεκτρικού ρεύματος και μπήκε έτσι τέρμα στην ασυδοσία ενός αλλού τεράστιου αμερικανικού μονοπωλίου».
- «... η επανάσταση από τις πρώτες κιόλας μέρες καταπιάστηκε με τη φοβερή μάστιγα της ανεργίας κι έδωσε ιδιαίτερη προσοχή στον αγώνα για βελτίωση των αθλών συνθηκών που επικρατούσαν, στην Παιδεία και στη λαϊκή Υγεία. Χιλιάδες δάσκαλοι στάλθηκαν στην ύπαιθρο, ενώ στις πιο απόμακρες γωνιές της χώρας μας άρχισαν να χτίζονται πολυάριθμα νοσοκομεία».
- «Σε σύντομο χρονικό διάστημα άρχισε με επιτυχία το έργο της εξάλειψης των τενεκεδοσυνοικιών που τόσο πλατιά διάδοση έχουν στις μεγάλες πόλεις της Λατινικής Αμερικής».
- «...οι ΗΠΑ σταμάτησαν τις εμπορικές τους πιστώσεις. Αυτό είχε σημαντική αρνητική επίδραση στις απαραίτητες για τη χώρα εισαγωγές. Έτσι, η Επανάσταση αναγκάστηκε να πάρει αυστηρά μέτρα οικονομίας. Αυτό όμως δεν το έκανε σε βάρος των φτωχών στρωμάτων του πληθυσμού, όπως γίνεται στον καπιταλιστικό κόσμο. Σταμάτησαν οι εισαγωγές των περιττών ειδών και καθιερώθηκε ισότιμη κατανομή των βασικών προϊόντων. Αυτό ήταν ένα από τα πιο δίκαια, ριζικά και αναγκαία μέτρα που πήρε η Επανάσταση, η οποία είχε μπροστά της έναν απελπισμένο αγώνα επιβίωσης». (Εκδόσεις «Σύγχρονη Εποχή», 1976).

Η Κούβα τα κατάφερε!

Οι ΗΠΑ, είναι ευεξήγητο, είχαν κάθε λόγο να εξαπολύσουν αυτόν τον - με όλα τα μέσα - υπερπεντηκονταετή τους πόλεμο εναντίον της Κούβας.

Πριν την Επανάσταση η Κούβα ήταν η «παιδική χαρά» των ΗΠΑ.

Ήταν ο χώρος στον οποίο έκαναν τα πάρτι τους από τις φαμίλιες της Μαφίας υπό τον Λάκι Λουτσιάνο

μέχρι τις αμερικάνικες πολυεθνικές. Από την ITT και την United Fruit που ήλεγχε 110.000 στρέμματα στο νησί μέχρι την Francisco Sugar Company που ανήκε στο διευθυντή της CIA Αλεν Ντάλες και την Bethlehem Steel Corporation που εξουσίαζε το 80% του εξαγόμενου ορυκτού πλούτου της χώρας (πλήθος στοιχείων για τον ρόλο των ΗΠΑ στην Κούβα περιέχονται στο εκπληκτικό βιβλίο του **Κώστα Λουλουδάκη, «Ασπρα Μαντήλια στην Plaza de Mayo», εκδόσεις ΚΨΜ).**

Αλλά η Κούβα τα κατάφερε. Και στάθηκε στα πόδια παρά την τεράστια δοκιμασία που υπέστη μετά τις εξελίξεις του 1990 με την πτώση της Σοβιετικής Ένωσης.

Σήμερα, σύμφωνα με την Παγκόσμια Τράπεζα, η Κούβα έχει **«ένα από τα πιο αποτελεσματικά εκπαιδευτικά συστήματα στον κόσμο, όπως αυτά της Φινλανδίας, της Σιγκαπούρης, της Σαγκάης, της Δημοκρατίας της Κορέας, της Ελβετίας, της Ολλανδίας και του Καναδά».**

Η Κούβα διαθέτει ένα από τα πιο ολοκληρωμένα συστήματα Παιδείας, Υγείας και Κοινωνικής Πρόνοιας. Η Παγκόσμια Τράπεζα, αναφέρει: **«Η Κούβα είναι διεθνώς αναγνωρισμένη για τα επιτεύγματά της στους τομείς της εκπαίδευσης και της υγείας (...). Από την Κουβανική Επανάσταση το 1959 και μέχρι σήμερα, η χώρα έχει δημιουργήσει ένα σύστημα κοινωνικής πρόνοιας που εγγυάται την δωρεάν πρόσβαση όλων των πολιτών της στην εκπαίδευση και στην υγειονομική περίθαλψη (...). Άλλο επίτευγμα του νησιού είναι η εξάλειψη ορισμένων ασθενειών, η προσφορά ασφαλούς νερού και διάφορα άλλα βασικά για τη δημόσια υγεία. Η Κούβα έχει έναν από τους χαμηλότερους δείκτες σε ποσοστά βρεφικής θνησιμότητας στην περιοχή και έναν από τους μεγαλύτερους σε προσδόκιμο ζωής»** («Καθημερινή», 16/11/2014).

Πριν από την Επανάσταση

Πριν από την Επανάσταση στην Κούβα, στο καπιταλιστικό κράτος υπό την φασιστική δεσποτεία του δικτάτορα Μπατίστα, η εικόνα ήταν η εξής:

- Πληθυσμός: 6,5 εκατομμύρια. Προσδόκιμο ζωής 54 χρόνια. Παιδική θνησιμότητα στο 66 τοις χιλίοις, δηλαδή 66 παιδιά στα χίλια μέχρι δώδεκα ετών.
- Οικονομία: Το 100% της γης ανήκε σε φεουδάρχες. Το 90% της παραγωγής ζαχαροκάλαμου στην εταιρεία «Μπακάρντι». Το 90% της παραγωγής φρούτων και λαχανικών στην «Γιουνάιτεντ Φρούιτ Κόμπανι». Το πετρέλαιο, η ενέργεια, το ηλεκτρικό και το χρωμονικέλιο στις «ΕΣΣΟ», «ΙΤΤ», «ΕΛΚΕΥ» και Αμερικάνικες εταιρείες.
- Τα αεροδρόμια, τα λιμάνια, τα μέσα μεταφοράς και οι τράπεζες επίσης ανήκαν σε αμερικάνικες εταιρείες. Οι άνεργοι πάνω από 1 εκατομμύριο, οι άστεγοι ή οι στεγασμένοι σε απάνθρωπες συνθήκες χωρίς νερό, ρεύμα και αποχέτευση ήταν το 70% του πληθυσμού, τόσο στις πόλεις όσο και στην ύπαιθρο. Η χώρα ήταν μια τεράστια τενεκεδούπολη.
- Οι ασθένειες, όπως φυματίωση, δάγκειος πυρετός, μηνιγγίτιδα, πολιομυελίτιδα, θέριζαν κυρίως τις μικρές ηλικίες. Πρόσβαση στην ιατροφαρμακευτική περίθαλψη δεν υπήρχε παρά μόνο σε αυτούς που μπορούσαν να πληρώσουν.
- Ένας μόνο εργάτης στους 10 μπορούσε να αγοράσει γάλα, μόνο το 4% μπορούσε να αγοράσει κρέας, τα 3/5 όσων εργαζόνταν αμείβονταν με μισθούς 4 φορές κάτω από το κόστος διαβίωσης.

Την εικόνα στην προεπαναστατική Κούβα είχε περιγράψει ο Φιντέλ Κάστρο στην απολογία του μετά την αποτυχημένη επίθεση των επαναστατών το 1953 στο στρατόπεδο Μονκάδα:

«Αδιανόητο είναι ότι υπάρχουν άνθρωποι που πεινάνε ενώ υπάρχει γη να σπείρουν. Αδιανόητο είναι ότι υπάρχουν παιδιά που πεθαίνουν χωρίς ιατρική περίθαλψη. Αδιανόητο είναι ότι το 30% των αγροτών μας δεν ξέρουν να βάλουν ούτε την υπογραφή τους και το 99% δεν ξέρουν την ιστορία της Κούβας. Αδιανόητο είναι ότι οι οικογένειες στην ύπαιθρο ζουν σε χειρότερες συνθήκες από ότι οι Ινδιάνοι που συνάντησε ο Κολόμβος (...). Το 90% των παιδιών στην ύπαιθρο υποφέρει από παράσιτα της γης που εισχωρούν από τα νύχια των ποδιών τους γιατί περιπατάνε ξυπόλυτα» (Κώστας Λουλουδάκης ο.π.)

Η Επανάσταση

Μετά την Επανάσταση η καπιταλιστική και φεουδαρχική ιδιοκτησία οργανώθηκε σε συνεταιρισμούς σοσιαλιστικής βάσης. Οργανώθηκε ένας τεράστιος έρανος σε όλη τη χώρα όπου συνεισέφεραν όσοι είχαν, για **την εξαφάνιση των παραγκουπόλεων** και το κτίσιμο νέων σύγχρονων για την εποχή πολυκατοικιών για να μην μείνει κανείς άστεγος. Έτσι εξάλειψαν μια για πάντα τις παράγκες από την χώρα.

Το ίδιο διάστημα επιτεύχθηκε ο στόχος για **την εξάλειψη του αναλφαβητισμού**. Μέσα σε αντίξοες συνθήκες οι νέοι σπουδαστές, φοιτητές και δάσκαλοι δίδαξαν γραφή και ανάγνωση σε πάνω από 2.000.000 αναλφάβητους.

Παρότι οι εξελίξεις του '90 επέφεραν μια δεκαετία μεγάλων θυσιών για τον λαό της, σήμερα η Κούβα, σε σύγκριση με την προ Επανάστασης περίοδο έχει καταφέρει:

- Να διπλασιάσει τον πληθυσμό της. Το προσδόκιμο ζωής έχει ανέλθει στα 78 χρόνια. Η παιδική θνησιμότητα έχει καταρρακυλήσει στο 4,3 τοις χιλίοις, κάτω ακόμη και από τα όρια της ΕΕ.
- Το 90% των αναγκών τους σε φάρμακα και εμβόλια οι Κουβανοί τα παράγουν οι ίδιοι. Παιδικές ασθένειες και ασθένειες που στοιχειώνουν ακόμη τον Τρίτο Κόσμο, έχουν εξαφανιστεί.
- Το αγαθό της υγείας με υπερσύγχρονες υποδομές και διαγνωστικά μηχανήματα προσφέρεται εντελώς

δωρεάν στους Κουβανούς πολίτες. Η Κούβα είναι στις πρώτες θέσεις στον κόσμο στην αντιμετώπιση του καρκίνου, της καρδιολογίας, των μεταμοσχεύσεων οργάνων και της νεφρολογίας.

- Η Παιδεία είναι έτσι οργανωμένη σε όλες τις βαθμίδες όπου ο γονιός δεν σπαταλάει ούτε ένα σεντς για την μόρφωση των παιδιών του. Η κατώτερη και η μέση βαθμίδα είναι ολοήμερη στην Κούβα, στο σχολείο τα παιδιά θα πάρουν το πρωί το γάλα που πρέπει, το δεκατιανό τους και το μεσημεριανό τους. Στο ολοήμερο σχολείο θα ασχοληθούν με τον αθλητισμό, την μουσική τον χορό, τις ξένες γλώσσες. Η μεταφορά τους γίνεται δωρεάν με τα σχολικά λεωφορεία. Η Κούβα είναι η χώρα της Λατινικής Αμερικής και Καραϊβικής με τον υψηλότερο δείκτη στην Ανάπτυξη της Εκπαίδευσης (IDE).
- Σύμφωνα με την παγκόσμια έκθεση της UNESCO «Εκπαίδευση για όλους», ο δείκτης της Κούβας ήταν 0,983, ανώτερος ακόμα και από τον αντίστοιχο των ΗΠΑ. Η έκθεση της Unesco αναγνώρισε το 2011 ότι η Κούβα κατέχει το πιο υψηλό μορφωτικό επίπεδο της Καραϊβικής και την κατατάσσει 14η στον κόσμο.

«Πατρίδα ή θάνατος»!

Η σοσιαλιστική Κούβα, στα 57 χρόνια της ύπαρξής της, χωρίς ποτέ να κάνει έκπτωση στο διεθνιστικό της χρέος, πορεύτηκε και κέρδισε τη ζωή κάτω από το σύνθημα **«Πατρίδα ή θάνατος»** («Patria o muerte»). Έδωσε κάτω από ανείπωτες συνθήκες τη μάχη για το συνολικό όφελος και τη βελτίωση των συνθηκών ζωής σε όλους τους τομείς και για κάθε Κουβανό πολίτη. Και την κέρδισε!

Στα εκατοντάδες εκατομμύρια ανθρώπους στον κόσμο που δεν ξέρουν γράμματα, στα εκατομμύρια παιδιά στον κόσμο που δεν έχουν εκπαίδευση ή υφίστανται την παιδική εργασιακή εκμετάλλευση, στα εκατομμύρια ανθρώπους που δεν έχουν πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας, στα εκατομμύρια ανθρώπους στον κόσμο που δεν έχουν πρόσβαση σε νερό και υποδομές υγιεινής, στα εκατοντάδες εκατομμύρια άνεργων και ανασφάλιστων στο κόσμο, **κανείς δεν ζει στην Κούβα**. Τα θύματα φυλετικού ή θρησκευτικού ρατσισμού στην Κούβα είναι **μηδέν**.

Είχαμε σημειώσει πέρυσι, μετά την ιστορικής σημασίας ανακοίνωση για την αποκατάσταση των διπλωματικών σχέσεων των ΗΠΑ με την Κούβα, ότι το «πως» θα εξελιχθούν τα πράγματα, είναι κάτι που θα το δούμε.

Σημειώναμε τότε, πως ένα όμως είναι σίγουρο, ότι αυτό είναι το μήνυμα του κουβανικού λαού προς όλο τον κόσμο και το επαναλαμβάνουμε:

Η Κούβα έφτασε ως εδώ όρθια! Στάθηκε στα πόδια της χωρίς να προσκυνήσει! Χωρίς να γονατίσει! Χωρίς να υποταχθεί! Χωρίς να ταπεινωθεί! Με το λαό της (τον εξοπλισμένο λαό της) να μην εγκαταλείπει ούτε μια στιγμή, ακόμα και στις πιο δύσκολες συνθήκες, την αξιοπρέπεια και το δικαίωμά του να αποφασίζει αυτός για τη ζωή του και για τη χώρα του!

Πηγή: enikos